

Keď jeden z najlepších slovenských humoristov Jano Slota po zbabraných voľbách vyhlásil že: „Slováci budú roniť krvavé slzy“ možno ani sám netušil ako skoro sa to stane realitou. Jediné v čom sa mýlil bolo, že tie slzy Slovač ronila v Maďarsku.

trail
mesiac

Maďarské trápenie Borszóny

Najmladší člen posádky slúžil ako návnada na komárov

Veru tak, väčšina z nás má automaticky zafixovanú krajinu našich južných susedov ako placku, stačí však len mrknúť do mapy a ľahko zbadáme zelený val hôr tiahnuci sa od Ostrihomu po spoločnú východnú hranicu s maximálnou altitúdou ľahko cez tisíc metrov. Vytriezvenie do reality nám pred piatimi rokmi zariadil výšlap

na najvyšší vrch Kekéstető (1018 m). Vtedy sme sa vracali z desaťročného objavovania Rumunských, Bulharských a Gréckych pohorí. V žiadnom prípade vtedy nikto neočakával náročnosť Maďarských kopcov a boli sme dosť prekvapení terénom a singlami pod najvyšším vrchom. Dnes si predstavíme 939 metrov vysoký kopec Csóványos v pohorí Borszóny kúsok za

našimi hranicami – ako by povedal Pacho Hybský zbojník „čo by skalou dohodil zo Šiah“.

Pre šťastných vlastníkov GPS-ky doporučujem kliknúť na <http://turistautak.hu/> a zadarmo (po registrácii aj legálne) si stiahnuť kompletnú turistickú mapu pre Garmin vo vynikajúcom rozlíšení. Takýto prístup kvitujem a pre

podporu cestovného ruchu je to vítaný bonus. U nás si za obdobný produkt priplatíme 60 éčiek... Ako býva zvykom spacáky a poľnú kuchyňu zo štyrmi celopérami napasujeme do červenej lbizy. Tentoraz na palube vítame nováčka v zostave. Mladá krv z poza Moravy bude návnadou na dotieravých komárov a my tridsiatnici snáď budeme uchránení pred

atakmi premnoženej háveďe. Základný tábor podvečer rozkladáme za dedinou Kemence (stále tu chytáme signál našich mobilných operátorov) a v nehoráznej horúčave prečkáme noc. Pred dvoma týždňami som klepal kosu na Ukrajinu a teraz sa idem roztopiť v spacáku do mínus 16. Je jasné, že sa môžem len prikryť, to sa však vystavujem komárom. Tých tu je nevidané množstvo a štípu aj cez oblečenie. Zúfalosť situácie potvrdzuje ranný pohľad na doštipané a nevyspaté mužstvo. „Mládenci, my vyzeráme, ako keby sme sa vrátili z frontu“ komentujem a to ešte netušíme, čo nás čaká.

Ráno uvaríme niečo pod zub, zhodíme bajky a nakopávam GPS. Trasu som si pripravil už doma (čiže v robote...). Predpovede sľubujú pekelné horúčavy a bohužiaľ, dnes sa nevyspytateľný meteorológovia náhodou trafili – je fakt 37 stupňov. Na turistov sú tu zvyknutý a Csóványos je obľúbený turistický cieľ. Cez dolinu premáva úzkorozchodná lesná železnica a preváža lenivejších turistov. Podhorské chaty a reštaurácie nechýbajú, dokonca ani kúpalisko. Mne je popredu jasné, že v ňom po jazde skončím. Dovtedy je ďaleko a nemôžeme sa nechať odlákať od trasy hneď na prvom kilometri.

Prvé kilometre v teréne sú previerkou technickej zdatnosti

Turistické značenie je podobné ako u nás a zatiaľ bez nejakej námahy „piánko“ stúpame po asfálke k turistickému rozcestníku „Fekete Csói“... Držíme sa modrej značky smer Hamuhás popri potoku Csarna. Asfalt vystrieda kamenistá cesta, no tento potôčik nebude asi len taký tichý, ako sa na prvý pohľad môže zdať. Podmytý mostíky lesnej železnice a posťhané úseky štrkovej cesty sú dôkazom, že povodne porobia paseku aj tu. Začína sa masakra s najťažším možným terénom, aký sa dá v sedle vyšliapať. Niekoľkonásobné brodenie, jazda korytom plným oblých balvanov a trialové sekcie, ktorými obchádzame niektoré nezjazdne prekážky.

Prvý výhľad na Csóványos

Mimoriadne škaredá rozhľadňa na vrchole, ale účel plní na jednotku

Fúha, po dvadsiatich minútach takejto jazdy nevládzem držať riadidlá – lastovičky. Za normálnych okolností by cesta bola vhodná aj pre trekový bajk a dnes s maximálnou snahou a vypätím všetkých síl ledva stačí trailová mašina s 2,25-kami plôškami. Niektoré pasáže zdolávame na viacej krát. Pár metrov jazdy po kompaktnom kamennom dne pripomína „Slick Rock“ v Utahu. Nezvyklá situácia a nevšedný zážitok nasleduje hneď za ďalším brodom. Cesta vyzerá byť horšia ako jazda po koľajach a tak miesto malej mašinky dupe do kopca štvorica bajkerov. Mali ste vidieť výraz udivených chatárov, keď sme po koľajach prešli ponad potok a až potom si všimli, že nosníky utrhol potok. Pražce vydržali..., môže sa pokračovať po normálnejšom povrchu.

Stúpanie nabere grády, pohľad na display nevesť nič dobré – kolmo do vrstevníc. Čím ideme pomalšie, tým viac sme terorizovaný ovadmi XXL rozmerov. Tomu hovorím maďarská nepriama úmera, na odpočinok sa neopovážime ani pomyslieť – veď by nás zožrali za živa! Na prebratie z letargie spôsobenej tropickým horkom je jednoznačne najlepšia žihlava na spotené nohy a hneď po tom, prejazd asi päťdesiat metrov cez kríky a mladú bučinu. Okamžite osvie-

žení nastupujeme na traverzujúci singel a stretáme prvú turistku, milo sa nám prihovori v ľubozvučnej maďarčine, my sa usmejeme a odpovieme „siastók“. Do konca života zostane záhadou, čo mala tá dievčina na srdci... Uzučký chodník je zarezaný do svahu a podchvíľou ušľahuje, každé šliapnutie vyžaduje koncentráciu. Najmladšiemu účastníkovi sa moc nedarí, ale bojuje a snaží sa nedat najavo únavu. Na križovatke via-

cerých lesných ciest sa vzájomne čakáme. Bez rozmyslu sa púšťame po mierne klesajúcej zväžnici („no – čo“ asi niečo obchádzame...), po kilometri pozriem v zjazde na prijímač a okamžite flekujem. „Krucí ideme zle!!!“. Nechce sa mi veriť, že som to takto „zabaranil“. Zas treba stúpať hore a to nemáme ani šesťstometrovú výšku. Nič sa nedá robiť, naspäť chalani. V očiach kolegov badám jemné pohľady typu „zabíť fa je málo“. Za seba hovorím, že to ani nebolo a stúpame vo vysokej tráve k lesu. Prečo som si nedal podkolenky ako vždy? Teraz mám nohy doštipané, dopríhlené a svrbia ma od trávy.

Na slnku je nepredstaviteľné teplo, v tieni si tak dávame rýchlu pauzu. Medzi zabíjaním ovadov prežívame mŕtvi tyčinky. To sa nedá vydržať – nasadáme a pokračujeme. Cesta je zas normálna a klasická zväžnica konečne chytá smer k Csóványosu. Vo výreze lesa podchádzame lanovku, keď mi dochádza voda z rezervoáru. Dva litre padli a to nie sme ani na vrchu. Križovanie našej modrej značky s červenou je predzvesťou záverečného stúpania po prudkom singly. Asi polevica je vyšľapateľná, ostatné treba potlačiť. Zopár úsekov je výživných a na jednej skálnej plošinke sa po prvýkrát ukáže sám Csóványos aj s rozhľadňou. Vidím to na maximálne dva kilometre a sme hore. Opäť pekným singlíkom do sedielka a samotný záver je tlačenie. Páni je to tu, spoza stromov vykúka

nevkusná betónová stavba dostatočne vysoká na 360 stupňový výhľad. Posedáva tu približne tucet turistov neveriacky hľadiacich na prichádzajúcich bajkerov. Naposledy sa na nás takto pozerali Japonci z lanovky, keď sme v krupobití dosiahli 2525 metrový vrchol Le Brevent vo Francúzku, presne oproti Mt. Blancu... Výstup hore na vyhlíadku je po železných rebríkoch vo vnútri tohto architektonického skvostu. Panoráma jednoznačne dokazuje, že Maďarsko nie je len samá rovina, vďaka kam oko dovidí sú hory a lesy. Dokonca nevidno ani tie Slotom popisované tanky, čo sa tu majú niekde mobilizovať. Možno Maďari tesne pred bankrotom nemali na pohonné hmoty a železné škatule ostali v kasárňach, alebo si znovu niekto vymýšľal. Jednoducho politika do hôr nepatrí a my miesto priblížnych priehovorov zbystríme na vytúžený zjazd. Ešte dodám, že pod vrchol vedie aj štrková cesta z južnej strany pohoria a určite bude menej náročná, ako naša terénna kalvária zo severu. Škoda, že tu nepostavili aj občerstvovačku, teraz by som dal za čokoľvek tekuté dvojnásobok.

V mape je značený trail ako úzky chodník a dosť prudký. No vrchný úsek nebol zlý, ale niečo tomu chýbalo, širší singel sa rozšíril na lesnú cestu. Ísť výstupovou cestou naspäť, tak je to zábava, ako sa

Kamenné dno
rieky pripomína
Slickrock

trail
mesiac

Niektoré miesta je
lepšie jazdiť po
koľajniciach ako
po značke

Voda odplavila
nosníky, ale aj tak
udržali pupkáča

Kratší zjazd
k zelenej
značke

Ťažké záverečné
stúpanie

Niekoľko
nedobrzdlil
a ešte aj
rozsekal
dušu

obchádzame plánované stúpanie na Miklós tetó, za jazdy kričím na mládencov, či im to nebude vadíť a odpovede sú len pozitívne. Každý je naladený na zjazd. Zvážnica obchádza spomínaný vrch z pravej strany a napojí sa na zelenú značku až pod lesom. Opäť traverzujeme po zarastenej lesnej ceste, nechýba žihľava a malinčie. Všetko však ide bez problémov jazdiť a prah citlivosti je otupený únavou.

Po tejto značke už veľmi dávno nikto nešiel a postupne ju požiera les. Miesto dvoch kolají je razom jedna výdatne posypaná šutrákmi a vymletými jarkami. Klesanie sa opäť láme tým správnym smerom, začína dlhý technický zjazd. Zvyšoka kašleme na fotenie a leťíme dole. Trail má grády a plne uspokojí naše nároky. Jedna malá kolízia a nedobrzdenie pred padnutým stromom z následným škrabancom mi náladu nepokazí, naopak vyhecuje do záverečného zjazdu. Výmole v rýchlosti preskakujem, sem tam chytím hranu a na dvesto metroch mením dušu trikrát!!! Nezaujím! Do posledných zákrut bez zábran a naplno! Prekvapí kamenná platňa a z nej polet do kameňov, ktorý ustojím. Nič lepšie na záver sa nedalo nájsť, prudké brzdenie pred asfaltkou a je to za nami. Znova zbadáme kúpalisko, jasné že sa

Uzka lesná
cesta tesne
pred záverom
vylepšila náladu

sluší a patrí. Jemné poblúdenie nachvíľku zdrží aj nasledovné hľadanie správnej odbočky po ľavej strane. Ohľaduplnosť pri zjazde na peších je, samozrejme, na mieste. Stále pokračujeme po červenej značke (tých je tu viacero) pekným traverzom. Nebyť množstva popadaných konárov bolo by to perfektné. My však máme chuť na niečo ostrejšie. Ideme na istotu k zelenej značke. Jej prudký nástup prekvapí, tentoraz do kopca a príde aj na tlačenie asi dvesto metrov. Nebyť tak rozbitý, možno by sa to dalo silou-mocou vydupať. Zdá sa, že zalesnený vrchol sa láme dole. Počkáme sa a vyrážame dole naozaj veľmi dobrým technickým úsekom, na viacerých miestach s poriadnym sklonom. Korene a kamene „korenia“ trail plný úzkych ťočiek. Dostávame sa po pár zákrutách do rytmu a využívame drobný podklad na drift. Každé točenie zo zafatou zadnou brzdou prináša ten správny náklon a rozvíri kúdol prachu. Kľučkovanie medzi stromami a vzájomná naháňacia pumpuje tep nahor – presne pre toto sa podstupujú všetky útrapy! Cesta sa rozšírila a na niektorých miestach treba zašliapnuť, úmyselne

Tu niekde musí
byť zelená značka,
oči na stopky

trail
mesiaca

Perfektný a dlhý
singel po zelenej

ide. Z vody mi trčí iba hiava, nohy bojujú z kĺčmi a každý jeden štipanec v chlôrovej vode cítim. Večer preventívne skontrolujem GPS na ktorom svieti skromných 26 kilometrov z prevýšením cez tisícku. Zbití sme ako psy a čísla opäť nehovoria pravdu o náročnosti okruhu.

Pre potencionálnych záujemcov odporúčam inú výstupovú trasu, tá z našej strany je len pre beznádejné prípady. Na nočnom pive (otrasný Arany Asztok), tak s Paedrom nahlas rozmýšľame: májové Švajčiarsko bol náter, z júlovej Ukrajiny sa spamätávam doteraz a ani to Maďarsko nebola oddychovka. Veru, kedy si pôjdeme normálne zajazdiť? Jazdenie na druhý deň rezolútne zarazila ranná búrka, tá nás vyhnala zo spacákov a ledva sme sa stihli pred výdatnou sprchou napratať do Brumhildy (našej lbizy). ✖

Peknejšia tvár
maďarského
trailu

Dole naplno,
neskôr trikrát
rozsekám dušu

